
**TEACHING LATIN THROUGH ENGLISH OF ITALIAN STUDENTS IN MEDICAL
CONTEXT: ACHIEVEMENTS AND PERSPECTIVES**

Veronika KelbechevaDepartment of Languages and Specialized, Foreign Languages Section,
Medical University-Plovdiv, Bulgaria veronikakelbecheva@gmail.com

Abstract: The purpose of the topic is to set research perspective for teaching a language for specific purposes of students with a background on the field of classical languages. The paper studies the level of school knowledge, mainly of Latin, among Italian students in first year at the Medical University. The aspects of investigation are set among groups of medical students and students of dental medicine. One predominant number of these students has previous exposure to Latin for several years at the secondary school as a basic subject and others took it as optional. The study is focused on three important moments of teaching methodology representative for the group: 1) Ancient language(s) school experience; 2) level of knowledge; 3) interaction between past and present experience with Latin.

One aspect of the topic is concentrated on the level of interest to the subject - *Latin and Medical Terminology*, that students have the first year as compulsory discipline after being enrolled at university and their achievements and final results depending on components like: difficulties, new vocabulary, practical knowledge, teaching instruments, professional orientation etc. Another important issue is the level of English as a language of instruction to the subject. This issue is involved in the present article to point out to what extent the knowledge of English is decisive for students' understanding and achievements. Parallel issues are the linguistic experience of students on Ancient Greek language and the sources of information on the subject they use a part of the official resources. Some evidences show they acquire easily the subject compound when using general textbooks from their previous education or understand Latin more naturally through Italian.

As long as in the medical context are involved combining forms originating from Greek, the special attention is paid on the clinical vocabulary and practical exercises for constructing compound terms and correspondences between Latin and Greek. This general pattern of the subject content shows subordination between grammar and vocabulary that creates a kind of specific technical language directed to practical medical knowledge. The present paper seeks to show some possible approaches to combine the previous knowledge of students and to introduce the new structures of specific Latin in order to create a methodological and cognitive system. An important instrument for this research is a questionnaire conducted among the students. The information gathered and its analyzing gives ideas and suggests ways for improving the future teaching process.

Keywords: Latin, medicine, context, language, teaching, vocabulary, methodology.

**ПРЕПОДАВАНЕ НА ЛАТИНСКИ ПРЕЗ АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В МЕДИЦИНСКИ
КОНТЕКСТ НА ИТАЛИАНСКИ СТУДЕНТИ: ПОСТИЖЕНИЯ И
ПЕРСПЕКТИВИ****Вероника Келбечева**Департамент за езиково и специализирано обучение, Секция по чужди езици,
Медицински университет – Пловдив, България veronikakelbecheva@gmail.com

Резюме: Целта на настоящия доклад е да представи едно изследване за преподаване на език за специфични цели на студенти с предишен опит при изучаване на класически езици. Текстът разглежда нивото на познания главно на латински език, придобити в училище сред италиански студенти от първи курс в медицински университет. Отделните направления на изследването са направени сред студенти по медицина и дентална медицина. Една голяма група от тези студенти са изучавали латински език в гимназиалното си образование като основен предмет, а други като избираем. Изследването се съсредоточава върху три основни момента в методологията на преподаване, представящи най-добре групата: 1) опит при изучаването на древни езици в училище; 2) ниво на знания; 3) взаимодействие между предишен и настоящ опит в изучаването на латински език.

Един от аспектите на статията е концентриран върху интереса към предмета – *Латински език и медицинска терминология*, който студентите изучават като задължителна дисциплина, след записване в университета, както и техните постижения и крайни резултати, зависещи от компоненти като:

трудности, нова лексика, практически познания, инструменти за преподаване, професионална ориентация и т.н. Друг важен момент е нивото на владеене на английски език като език, на който се преподава. На това се обръща внимание, за да се посочи до каква степен владеенето на английски е определящо за разбирането на студентите и техните постижения. Паралелна тема в изследването е предходният опит в изучаването на старогръцки език от студентите, както и източниците на информация, които те използват при подготовка, различни от официалните. Някои наблюдения посочват, че те усвояват по-лесно предмета, като използват учебници по общ латински от предходното си образование.

Поради употребата на гръцки терминоелементи в медицинския латински, специално внимание се отделя на клиничната лексика и практически упражнения за формиране на сложни термини, както и съответствия между гръцки и латински език. Този цялостен модел на учебно съдържание показва субординация между граматика и лексика, който създава специфичен технически език, ориентиран към практически медицински познания. Настоящата статия се опитва да предложи някои възможни подходи за използване на предходните знания на студентите и да въведе новите структури за изучаване на специфичен латински, за да се създаде методическа и когнитивна система. Важен инструмент при изработването на настоящия анализ е направената анкета между студентите; събраната и анализирана информация, която дава идеи и предлага начини за подобряване на бъдещия процес на обучение.

Ключови думи: латински, медицина, контекст, език, преподаване, лексика, методология.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото изследване разглежда обучението по латински език през английски като език медиатор, преподаван на студенти от специалностите медицина и дентална медицина в първи курс. Интересът към това проучване е провокиран от големия брой италиански студенти, обучаващи се в Медицински университет – Пловдив през последните няколко години. Повечето сред тях имат предишен опит в обучението по латински език като част от средното им образование. Една много малка част от тях не са изучавали латински нито като специален предмет, нито като изборна дисциплина от общообразователните предмети в програмата на средното образование. Това са студенти от специализирани гимназии по изкуства или други професионално ориентирани училища в Италия, където латинският език не е част от програмата на обучение. Въз основа на аудиторната работата със студентите, проведената анкета и наблюденията се формира представа за степента на предходната подготовка и доколко тя подпомага работата със специализирана медицинска лексика за професионални цели.

2. МОДЕЛИ НА ПРЕПОДАВАНЕ НА ЛАТИНСКИ В СРЕДНИТЕ УЧИЛИЩА В ИТАЛИЯ

Преподаването на латински език за медицински цели на италиански студенти е предизвикателство от една страна поради предврителната им подготовка, а от друга поради естествената историческа връзка, която съществува между стария език и съвременния италиански. Изучаваното от тях в средното образование е придобито в рамките на три или пет години, като повечето сред тях са изучавали лексикалната и граматична езикова специфика паралелно с културата и цивилизацията на древноримския свят. Това е обща възприета рамка в Европа при преподаването на латински в училище. Повечето учебници, издадени в Италия носят заглавия: *Lingua e Cultura*¹⁹ (Език и култура), *EAMUS! Fonfamenti di grammatica ed esercizi* (Основи на граматиката и упражнения). Подобни са и тези във Франция – *LATIN*^{5e}. *Langue et culture* (Латински. Език и култура), *LATIN*²⁰. *Langue, culture et civilization. Histoire des arts* (Латински. Език, култура и цивилизация. История на изкуството). Запознаването с предишните ресурси за обучение, които студентите са използвали в средното си образование е полезно от гледна точка на развиването на методиката и осъществяване на педагогическа връзка между предходния и настоящия материал. В търсене на пресечна точка между преподаването в училище и материала по медицински латински се открояват някои основни впечатления при работа с италианските студенти:

1. Добра лексикална подготовка, която се дължи едновременно на изучаваното в училище, но и на близостта между латинската медицинска терминология и същата лексика в съвременния италиански.

¹⁹ Calamaro. A. 2011. Nuovo del Ragioni del latino.,

²⁰ Brindejenc. M-C. 2010. Latin^{5e}. Textes/Langue/Culture & Civilisation/Histoir des Arts.

2. Сериозно познаване на латинската граматика в дълбочина и справяне с граматичните упражнения.
3. Бързо усвояване на новия материал посредством двупосочен превод на диагнози и анатомични словосъчетания.

В рамките на преподаването се открояват няколко целеви резултати, които студентите е необходимо да овладеят и свободно да ползват при завършване на двусеместриалния курс. Това са усвояването на анатомични и клинични термини, употребата на сложни термини със старогръцки произход и употреба на латинската граматика с цел съставяне на диагнози и рецепти. Наблюденията, направени сред италианските студенти показват, че справянето с материала не ги затруднява, а имат единствено частични затруднения при активната употреба на граматиката при превод от латински на английски език. Това се отнася и при употреба на падежни форми при някои граматични упражнения, където трябва да се прилага спецификата на синтаксиса, наложен от конструкциите, употребявани в медицинския латински. Формата на упражнения, която е практикувана по време на обучението им в предходните години, е обхващала главно превод с акцент върху латинския синтаксис. Примерните текстове, популярни като *le versioni*, адаптирани текстове за превод от класическата римска литература, са вид езиково упражнение, което ангажира едновременно лексикалния от граматичния материал.

3. АНАЛИЗ НА ДАННИ ОТ АНКЕТА

За по-голяма прецизност на настоящото изследване беше направена анкета сред студентите, която обръща внимание на нивото на трудности, разликата в преподаването в училище и в университета и нивото на английски език като инструмент за комуникация при преподаване на дисциплината. Структурата на анкетата позволява отговорите да бъдат направени и на двата езика – английски и италиански, с цел допълнителна аргументация при употреба на матерния език. При отчитането на общите данни, включени в анкетата, прави впечатление, че в средното си образование всички са изучавали петгодишен курс на обучение по латински език, въпреки че едни студенти са завършили класически лицеи, а други стандартни гимназии. Латинският е бил общообразователен предмет и повечето анкетирани споделят, че намират разлика в методическите модели на преподаване в училище и в университета. Повечето определят като различен начина на поднасяне на материала. В училище първоначално са имали интензивен курс по граматика, а после са започнали да се занимават с превод, като изучаването на цивилизация и литература е било неизменна част от преподавания материал по класически езици. В тази връзка голяма част от студентите споделят за съществената разлика при преподаването, като изтъкват опростяването на граматичния материал при медицинския латински, което предполага самата практическа ориентация на предмета. Повечето определят избрания модел в университета за по-лесен начин при разбиране на езиковата специфика. По отношение на трудностите всички запитани отговарят, че най-трудното предизвикателство от изучавания материал по медицински латински е усвояването на гръцките терминоеlementи и конструирането на сложни термини. По отношение на тази забележка, студентите бяха запитани дали са изучавали и дисциплината старогръцки език в училище. Сред отговорите фигурират положителни само на тези студенти, които са завършили класически лицеи, където са изучавали старогръцки през целия курс на обучение – пет години. И двете групи намират за голяма степен на трудност работата с гръцки корени и афикси, което е част от лексикалния, а не от граматичния материал.

Работата с гръцки терминоеlementи е популярна част от преподаването на латински за медицински цели, възприета в повечето държави, където се преподава същата дисциплина като част от задължителните курсове. Работата с гръцки корени не е аналогична на изучавания до момента материал от училищната програма и поради това дори студентите, изучавали старогръцки, намират този тип задачи при конструиране на сложен термин за материал с висока степен на трудност. Тук се намесва отново проблемът за активната езикова употреба, където е необходимо да се създават и усвояват семантични ядра на съответствие между латински и гръцки термини. Структурирано и онагледено с пример тази обяснителна част изглежда така:

²¹Explanation of term *hypnosis*

(3rd vocal declension; dictionary form: *hypnosis*, -is, f. -)

hypnosis → ὕπνος (*hupnos*) – god of dreams, father of night Νυξ (*nyx*) and brother of Θάνατος (*thanatos*)- death

²¹ Тук както и по-нататък давам обяснителната част на английски език, за да бъде изцяло във вида, в който се представя на студентите.

-osis: suffix designating state of the body, pathological or physiological process;

Combining form: hypno-

Relative terms: hypnogenesis, autohypnosis, hypnotherapy, narcohypnosis;

Този модел на представяне е близък до начина, по който е изучаван латинския в училище, защото в италианските учебници фигурират методични единици, озаглавени *Storie di parole* (История на думите). Също така, правенето на паралел между гръцки и латински е основен лингвистичен подход при античните езици. Една част от студентите определят като материал с висока степен на трудност трето склонение (*declinatio tertia*) поради по-обемния материал за запаметяване, наличието на изключения и трудността на лексиката. По отношение на лексикалните особености, материалът е непознат поради медицинската специфика. В този смисъл, даже студенти с предишни езикови знания трябва да употребят усилия при запаметяването на термините на латински език и техните еквиваленти на английски. Тук се намесва и степента на владеене на контактния език в преподаването. В едно от споделените мнения се обръща внимание на трудността при съгласуването на прилагателното име, която трудност е обяснима с липсата на среден род в съвременния италиански език. Това затруднение се забелязва при проверка и тестване на знанията на студентите, тъй като съгласуването участва съществено при превода и съставянето на диагностични и нозологични изрази.

Направените наблюдения за нивата на трудност и особеностите при поднасяне на материала при студенти с предварителна подготовка по латински език, води до изграждане на нов тип методически модели, които да наблягат на онази част от материала, която те определят като по-сложна. Един такъв схематичен вид на модел при преподаването може да бъде:

1. *Anatomy* – giving the combinations of words/terms for the certain system; explaining the practical grammar in use and dictionary forms of words; connecting the terms with body topography by using illustrative materials.
2. *Pathology* – naming common diseases occurring in the sites of the body; use of terms and grammar in context. Diagnoses and use of specific sentences.
3. *Therapy* – treatment of pathology states; most common ways to express therapy practice in Latin. Grammar in use: *Treatment of...* (Therapia + Genitivus case), etc.

Студентите определят собственото си ниво на познания по английски език като напълно достатъчно за справяне с латински, преподаван през английски, но на въпроса за даване на препоръки, изтъкват необходимостта от университетски курс по специализиран медицински английски. Дават се някои препоръки и за университетски езикови курсове, улесняващи справянето с другите дисциплини, но не и по отношение на медицинския латински.

Като първоначално общо заключение от проведената анкета може да се направи извода, че италианските студенти се срещат с изцяло нов материал по дисциплината *Латински език и медицинска терминология*, защото примерите, модела на преподаване и упражняването на материала са напълно нови за тях. Знанията, които педагогически идват в подкрепа на медицинския латински, са доброто познаване на граматиката от училище и общата лексика, която е идентична на матерния им език и на латински²².

При изработването на нови методи за преподаване, могат да бъдат включени такива от системата CLIL (Content of Language Integrated Learning), разработена изцяло са водене на дисциплини посредством английски като език на преподаване (language of instruction). Тук става дума за включване на езикови упражнения, от типа *mapping words*²³, които да осъществяват връзка между топография и лексика, патология и терапия и др. Целите на едно професионално езиково преподаване се съсредоточават върху практическата езикова употреба, което определя и разработените модели за обучение. Като общо мнение италианските студенти споделят професионалната необходимост от подобна дисциплина и определят предишните си знания като допълващи разбирането на новата информация.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основното заключение от направената анкета е необходимостта от създаване на по-адекватен и цялостен модел за разбиране на гръцките семантични единици, изучавани за медицински цели. Структурирането на материала при преподаване на италиански студенти изисква обръщане на повече внимание на терминологичната връзка в медицинския контекст между италиански и латински, като и между

²² Много подходящ учебник за паралела между италианска и английска граматична система е учебникът *Italiano per Inglesi*. Milano: 2017

²³ *Картографиране на думи* – представяне на понятията като визуална система с връзки между тях, което улеснява запаметяването.

английски и латински, което е вдъхновяващо за преподаването на античен език. Уводните граматични уроци и първите стъпки към латинския не представляват предизвикателство за тези студенти, докато специфичната терминология, характерните изрази, конструирането на клинични термини с гръцки произход, са съществено нов материал за усвояване. Това подсказва, че структурирането на материала може да бъде представено по иновативен начин, ориентиран към следните перспективи:

1. Интегриране на адекватно езиково съдържание за изучаване и употреба на специфични езикови умения за професионална комуникация.
2. По-добро усвояване на терминологията и номенклатурата с цел постигане на по-качествени резултати при запаметяване на практически знания.
3. Разбиране на медицинския език като цялостна структура, произлизаща от гръцки и латински; нейните основи като неодолима част от медицинското образование.
4. Езикова ориентация в практическа перспектива при подготовката на студентите за справяне с други медицински дисциплини в по-горните курсове.
5. Придобиване на практически знания по латински посредством изучаване на езиковия материал чрез отделните анатомични системи.
6. Улеснено усвояване на материала чрез въвеждане на схеми, езикови игри и др. по време на обучението.
7. Създаване на гъвкава система за езиково преподаване и разработване на методология, ориентирана за специални цели.

Преподаването на италиански студенти е част от методическия контекст на чуждоезиковото обучение, което се превърна в част от университетския живот на повечето европейски университети. В конкретния случай се дава една от гледните точки за работа с чуждестранни студенти, чиито материал се преподава на английски език. При обучението по латински се обръща внимание на езиковата подготовка на студентите и в това отношение срещата им с медицинския латински се оказва в някои моменти „познатия непознат“. Това прави езиковите групи подходящи за експериментално и иновативно преподаване.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] André, J. Les noms de plantes dans la Rome antique. Paris, 1984
- [2] André, J. Le vocabulaire latin de l'anatomie. Paris 1991
- [3] Langslow, D. R. Medical Latin in the Roman Empire. Oxford: Oxford University Press, 2000
- [4] Landrivon, G. Comprendre la terminologie médicale. Méthode d'apprentissage du langage médical. Paris: Edition Frison-Roche, 2000
- [5] Soucy, S. Cahier de terminologie médicale. Une approche par système. Canada, 2007
- [6] Calamaro. A.. Nuovo del Ragioni del latino., 2011
- [7] Brindejonc. M-C..Latin^{5c}. Textes/Langue/Culture & Civilisation/Histor des Arts. 2010